

ภาคผนวก ง

คู่มือพยาบาลเกี่ยวกับการบริหารยาทางสายชนิดสอดเข้าจมูกปลายสายอยู่ที่กระเพาะ
(Estoup,1994; Beckwith *et al.*,1997; Roy *et al.*,1999)

1. ถ้ามียาในรูปแบบยาน้ำ (liquid formulations) ให้ใช้รูปแบบยาน้ำ
2. ถ้าไม่มียาในรูปแบบยาน้ำ ให้ใช้ compressed tablet , hard gelatin capsule หรือ soft gelatin capsule โดย
  - compressed tablet - ให้บดผงยาให้ละเอียด
  - hard gelatin capsule - เปิดฝาแคปซูลออก แล้วเทผงยาออกมา
  - soft gelatin capsule - ใช้เข็มเจาะแล้วบีบของเหลวออกมาหรือใช้ syringe ดูดออกมา
 แล้วผสมผงยา หรือของเหลวที่ได้กับน้ำ 10 – 15 มิลลิลิตร (5 – 10 มิลลิลิตรสำหรับเด็ก)
3. ให้น้ำทางสาย 15 – 30 มิลลิลิตร (5 – 10 มิลลิลิตรสำหรับเด็ก) ก่อนและหลังให้ยา
4. ให้ยาแต่ละตัวแยกกันและให้น้ำทางสาย 3 – 10 มิลลิลิตร(3 มิลลิลิตร สำหรับเด็ก) ระหว่างให้ยาแต่ละตัว
5. เจือจางยาน้ำด้วยน้ำ 10-30 มิลลิลิตร กรณียาน้ำที่มี osmolality สูง ๆ ให้เจือจางด้วยน้ำอย่างน้อย 30 มิลลิลิตร ก่อนให้ยาทางสาย

ยาที่มี osmolality สูง ที่มีใช้ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่

Product	Average osmolality (mOsm / Kg)
Amoxicillin suspension , 50 mg / ml	2250
Ampicillin suspension , 50 mg / ml	2250
Cephalexin suspension , 50 mg / ml	1950
Chloral hydrate syrup , 50 mg / ml	4400
Digoxin elixir , 50 mcg / ml	1350
Erythromycin ethylsuccinate suspension , 40 mg / ml	1750
Ferrous sulfate liquid , 60 mg / ml	4700
Hydroxyzine HCL syrup , 2 mg / ml	4450
Lactulose syrup , 0.67 g / ml	3600
Milk of magnesia suspension	1250
Multivitamin liquid	5700
Nystatin suspension , 100,000 units / ml	3300
Sulfamethoxazole / trimethoprim suspension	2200
Theophylline solution , 5.33 mg / ml	700

6. ไม่ควรบดยาในรูปแบบออกฤทธิ์เนิ่น (extended – release or slow release or sustained-release) ยาเม็ดเคลือบป้องกันการละลายในกระเพาะ (enteric – coated) ยาสำหรับละลายในช่องปาก หรืออมใต้ลิ้น (buccal or sublingual)

รายการยาที่มีรูปแบบซึ่งไม่ควรบด เฉพาะที่มีในโรงพยาบาลขนาดใหญ่

ก. รูปแบบออกฤทธิ์เนิ่น (extended – release product)

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า
1. Diclofenac, 75 mg/ tablet	Voltaren ® SR
2. Diltiazem HCl, 120 mg/ tablet	Cardil ® SR
3. Felodipine, 5 mg/ tablet	Plendil ®
4. Gliclazide ,30 mg/ tablet	Diamicron ® MR
5. Indapamide, 1.5 mg/ tablet	Natrilix ® SR
6. Isosorbide mononitrate, 60 mg/ durule	Imdur ®
7. Ketoprofen ,100 mg/capsule *	Oruvail ®
8. Morphine sulphate ,10 mg/ tablet	Mst continus ™
9. Nifedipine, 30 mg/ tablet	Adalat ® CR
10. Pentoxifylline ,400 mg/ tablet	Trental ®
11. Peribedil ,50 mg/ tablet	Trivastal ® retard
12. Potassium chloride , 50 mg/ table	Addi K ®
13 Propranolol HCl ,80 mg/ tablet	Inderal ® LA
14. Sodium vaproate, 500 mg/ tablet	Depakine ® chrono
15 .Theophylline , 200 mg/ tablet	Theodur ® , Xanthium ®
16. Alfuzosin HCl , 10 mg/ tablet	Xatral ® XL (ยาดัวอย่าง)
17. Barnidipine HCl, 10 mg/ capsule*	Hypoca ® 10 mg (ยาดัวอย่าง)
18. Barnidipine HCl, 15 mg/ capsule*	Hypoca ® 15 mg (ยาดัวอย่าง)
19. Nifedipine , 20 mg/ tablet	Nifedipin T20 Stada ® retard (ยาดัวอย่าง)
20. Tramadol HCl ,100 mg/ tablet	Tramal ® retard (ยาดัวอย่าง)

เหตุผล เนื่องจากยาในรูปแบบออกฤทธิ์เนิ่น ถูกเตรียมขึ้นเพื่อให้ยามีคุณสมบัติพิเศษสามารถปลดปล่อยตัวยาได้อย่างต่อเนื่องและออกฤทธิ์ได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนด การบดยาจะทำลายรูปแบบของยา ทำให้มียาออกมาเป็นปริมาณมากเป็นผลให้ระดับยาในเลือดสูงจนเกิดพิษได้ในช่วงแรกและระดับยาในเลือดต่ำหรือไม่มีเลยจนไม่ได้ผลในการรักษาในช่วงหลัง

* ยาในรูปแบบออกฤทธิ์เนิ่นที่มีลักษณะเป็น capsules ซึ่งใน capsule อาจประกอบด้วย coated beads หรือ pellets หากจำเป็นต้องให้ยารูปแบบนี้ทางสายอาหารอาจทำได้โดยการเปิด capsule แล้วผสม beads หรือ pellets ข้างในกับน้ำ แล้วให้ทางสายอาหารได้

ข. รูปแบบเคลือบป้องกันการละลายในกระเพาะ (enteric – coated product)

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า
1 Aspirin ,300 mg/ tablet	Aspent ®
2. Bisacodyl , 5 mg/ tablet	Dulcolax ®
3. Codergocrine, 4.5 mg/ tablet	Hydergine ® FAS
4. Diclofenac sodium , 25 mg/ tablet	Voltaren ®
5. Erythromycin base, 250 mg/ tablet	Ery – tab ®
6. Estrogen [conjugated]	Premarin ®
7. Lansoprazole, 30 mg/ capsule	Prevacid ®
8. Omeprazole Mg, 20 mg/ tablet	Losec mups ®
9. Omeprazole ,20 mg/ capsule	Losec ®
10 Sodium valproate , 200mg/ tablet	Depakine ®

ในกรณียา lansoprazole (Prevacid®) หรือยา omeprazole (Losec®) capsule

การให้ยาทาง nasogastric tube / gastrostomy ทำได้โดยการ เปิด capsule แล้วเท pellets ลงไปในสายอาจตามด้วยน้ำผลไม้ที่มีฤทธิ์เป็นกรด เช่น น้ำส้ม , น้ำสับปะรด หรือน้ำมะเขือเทศ เพื่อรักษาสภาวะเป็นกรดป้องกันการ pellets แตกตัวก่อนถึงลำไส้

การให้ยาทาง nasoduodenal tube ทำได้โดยการ เปิด capsule แล้วเท pellets ลงไปในสายตามด้วยของเหลวที่มีฤทธิ์เป็นด่าง เช่น น้่านม หรือน้ำเกลือ เพื่อให้ pellet แตกตัวได้เลย

ค. รูปแบบยา ละลายในช่องปาก หรืออมใต้ลิ้น (buccal or sublingual tablet)

ชื่อสามัญ	ชื่อการค้า
1. Isosorbide dinitrate, 5 mg/ tab	Isordil ®

7. ไม่ควรผสมยาใด ๆ ลงในอาหาร

ถ้ามีคำสั่งให้เติม sodium chloride หรือ potassium chloride ลงในอาหาร ให้เขียนชื่อ / ปริมาณสารที่เติมลงไปและให้สังเกตการตกตะกอนด้วย

8. การให้ยา phenytoin ทางสาย ถ้าให้สารอาหารทางสายแบบต่อเนื่อง ควรหยุดให้อาหาร ก่อนให้ยา 2 ชั่วโมงและหลังให้ยาควรเว้นระยะเวลา 2 ชั่วโมงแล้วจึงให้อาหารใหม่และควรให้น้ำทางสายก่อนและหลังให้ยาอย่างน้อย 20 มิลลิลิตร

9. ยาที่ควรให้ก่อนอาหาร เพื่อหลีกเลี่ยงปฏิกิริยาระหว่างยากับอาหาร ควรให้ยาก่อนให้อาหาร อย่างน้อย 1 ชั่วโมง หรือให้หลังอาหาร 2 ชั่วโมง

ยาที่ควรให้ก่อนอาหารเพื่อหลีกเลี่ยงปฏิกิริยาระหว่างยากับอาหาร (Wolf , 1992; Tatro,2000)

Alendonate	Ampicilli
Captopril	Dicloxacillin
Didanosine	Domperidone
Indinavir	Lansoprazole
Loratadine	Metoclopramide
Omeprazole	Penicillin V
Rifampicin	Sulfamethoxazole/Trimethoprim

10. ยาบางชนิดไม่ควรให้ทางสาย เพราะจะเป็นสาเหตุให้สายอุดตันได้บ่อยขึ้น เฉพาะที่มีในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ได้แก่

Aluminum -containing antacid

Bulk forming laxatives – psyllium (Metamucil®)

Sodium polystyrene sulfonate (Kayexalate®)

11. ควรหลีกเลี่ยงการให้ยาที่มีฤทธิ์ระคายเคืองระบบทางเดินอาหาร เช่น NSAIDs , ASA , erythromycin หากไม่สามารถทำได้ / จำเป็นต้องให้ ควรละลายด้วยน้ำอย่างน้อย 30 มิลลิลิตร